

BÁO CÁO TÓM TẮT

Thẩm tra về tình hình thực hiện ngân sách nhà nước năm 2020, dự toán ngân sách nhà nước và phương án phân bổ ngân sách trung ương năm 2021; tình hình thực hiện kế hoạch tài chính 5 năm quốc gia 2016-2020 và định hướng kế hoạch tài chính 5 năm quốc gia 2021-2025

Kính gửi: Các vị đại biểu Quốc hội,

Thực hiện nhiệm vụ được giao, Ủy ban Tài chính, Ngân sách (TCNS) đã thẩm tra các báo cáo của Chính phủ về tình hình thực hiện ngân sách nhà nước năm 2020, dự toán ngân sách nhà nước và phương án phân bổ ngân sách trung ương năm 2021; tình hình thực hiện kế hoạch tài chính 5 năm quốc gia 2016-2020 và định hướng kế hoạch tài chính 5 năm quốc gia 2021-2025. Căn cứ Luật NSNN, các Nghị quyết của Quốc hội, trên cơ sở các báo cáo của Chính phủ và ý kiến tham gia thẩm tra của Hội đồng dân tộc, các Ủy ban của Quốc hội, Ủy ban TCNS xin báo cáo Quốc hội như sau:

I. VỀ ĐÁNH GIÁ TÌNH HÌNH THỰC HIỆN NSNN NĂM 2020

Trong bối cảnh tình hình kinh tế - xã hội năm 2020 gặp nhiều khó khăn do ảnh hưởng nghiêm trọng của đại dịch Covid-19, cùng với đó là tác động của biến đổi khí hậu, thiên tai, bão lũ làm ảnh hưởng hầu hết đến các ngành, lĩnh vực kinh tế - xã hội nước ta và ảnh hưởng lớn đến công tác thực hiện nhiệm vụ NSNN. Song với sự chỉ đạo quyết liệt của Chính phủ, sự cố gắng, nỗ lực của các bộ, ngành, địa phương và của cộng đồng doanh nghiệp, các tầng lớp Nhân dân, cùng với sự phối hợp của các cơ quan trong hệ thống chính trị đã tích cực thực hiện nhiều giải pháp tăng cường quản lý thu, phân bổ, sử dụng NSNN chặt chẽ, tiết kiệm, hiệu quả, bảo đảm nguồn lực để thực hiện các nhiệm vụ cấp thiết... góp phần quan trọng trong khống chế, kiểm soát dịch bệnh, từng bước phục hồi và phát triển các hoạt động kinh tế - xã hội, bảo đảm đời sống nhân dân, duy trì ổn định kinh tế vĩ mô, bảo đảm các cân đối lớn của nền kinh tế.

Ủy ban TCNS cơ bản thống nhất với các báo cáo của Chính phủ về NSNN và nhấn mạnh một số vấn đề cơ bản sau:

1. Về đánh giá tình hình thu NSNN

Dự ước cả năm thu NSNN đạt 1.323,1 nghìn tỷ đồng, hụt 189,2 nghìn tỷ đồng (giảm 12,5%) so với dự toán. Mặc dù cơ quan quản lý thu đã tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm và nợ đọng thuế, đẩy mạnh cải cách

thủ tục hành chính, thực hiện đầy đủ các giải pháp thực hiện chính sách thu đã đề ra, song do tác động của đại dịch Covid-19 nên các khoản thu từ thuế, phí, lệ phí và thu từ dầu thô đều không đạt dự toán đã được Quốc hội quyết định, nợ đọng thuế còn cao, nhiều địa phương trọng điểm thu đạt tỷ lệ thấp so với dự toán. Đề nghị Chính phủ đánh giá sát hơn khả năng thu NSNN nhất là thu tiền bán cổ phần nhà nước, thoái vốn nhà nước tại doanh nghiệp và các tổ chức kinh tế, thu từ dầu thô để có giải pháp điều hành NSNN phù hợp, tiếp tục chỉ đạo thực hiện quyết liệt các giải pháp để phấn đấu thu NSNN đạt mức cao nhất trong những tháng còn lại của năm 2020.

2. Về chi NSNN

Ước thực hiện tổng chi NSNN năm 2020 là 1.686,2 nghìn tỷ đồng, giảm 60,89 nghìn tỷ đồng (giảm 3,5%) so với dự toán. Trong bối cảnh đại dịch Covid-19, thu NSNN khó khăn, Chính phủ đã chỉ đạo thực hiện cắt giảm các khoản chi chưa thực sự cần thiết, điều hành chi NSNN chặt chẽ, tiết kiệm trong phạm vi dự toán được Quốc hội quyết định, tăng cường kỷ luật tài chính, tập trung nguồn lực đảm bảo cho công tác phòng, chống dịch Covid-19, hỗ trợ người dân, doanh nghiệp gặp khó khăn, khắc phục kịp thời hậu quả bão lũ, thiên tai, dịch bệnh và các nhiệm vụ chi quan trọng, cấp bách, đột xuất phát sinh, góp phần duy trì và phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng - an ninh.

a. Về chi thường xuyên

Ước thực hiện chi cả năm là 1.068,5 nghìn tỷ đồng, tăng 12 nghìn tỷ đồng (tăng 1,1%) so dự toán, chủ yếu là tăng do sử dụng dự phòng để chi cho công tác phòng chống dịch, khắc phục hậu quả thiên tai và thực hiện các chính sách an sinh xã hội đã ban hành.

Ủy ban TCNS nhận thấy, trong năm 2020, Chính phủ đã có nhiều nỗ lực giảm tỷ lệ chi thường xuyên gắn với cải cách thủ tục hành chính, sắp xếp lại tổ chức bộ máy, tinh giản biên chế, cắt giảm nhiều nhiệm vụ chi không cần thiết, tạm dừng thực hiện mức tăng tiền lương cơ sở từ 01/7/2020, nhằm tập trung nguồn lực cho việc phòng chống dịch Covid-19, hỗ trợ cho người lao động, người dân gặp khó khăn do bị ảnh hưởng của đại dịch Covid-19 và thực hiện các chính sách an sinh xã hội. Tuy nhiên, tỷ trọng chi thường xuyên trong tổng chi ngân sách năm 2020 còn cao (63,4%), thực hiện chính sách hỗ trợ người dân, người lao động trong các doanh nghiệp gặp khó khăn do đại dịch Covid-19 còn chưa mang lại hiệu quả như mong đợi; việc sắp xếp, tổ chức lại các Quỹ tài chính nhà nước ngoài ngân sách chưa thực sự quyết liệt; việc áp dụng cơ chế tài chính đặc thù đối với một số cơ quan, đơn vị chưa hợp lý. Một số đơn vị sự nghiệp công lập cung cấp dịch vụ dưới hình thức liên doanh, liên kết còn phát sinh tiêu cực.

b. Về chi đầu tư phát triển

Năm 2020, Chính phủ đã thực hiện nhiều biện pháp chỉ đạo quyết liệt để đẩy mạnh giải ngân vốn đầu tư công, trong 9 tháng đầu năm thực hiện khoảng 57,2% so dự toán, dự ước cả năm là 495,36 nghìn tỷ đồng, tăng 24,76 nghìn tỷ đồng (tăng 5,3%) so với dự toán. Tuy nhiên, còn tồn tại một số vấn đề sau:

- *Tiến độ giải ngân vốn đầu tư công chậm*: Mặc dù, Chính phủ có nhiều biện pháp quyết liệt, nhưng so với kế hoạch đề ra, tốc độ giải ngân vốn đầu tư công vẫn còn chậm, chưa đồng đều ở các bộ, ngành, địa phương đặc biệt là vốn ODA, hết 9 tháng mới giải ngân đạt 24,8% dự toán; lần đầu tiên một số bộ, ngành trả lại vốn ODA được giao.

- *Việc điều chuyển vốn đầu tư công còn chậm và chưa kiên quyết, cho đến nay, vẫn còn tình trạng giao vốn chưa hết, chưa đúng quy định của pháp luật*: thủ tục giao vốn vẫn còn rườm rà, phức tạp, làm ảnh hưởng đến tiến độ thi công; nhiều dự án có ý nghĩa lớn đến phát triển KTXH chậm được triển khai, bị dở dang, chuyển tiếp kéo dài.

3. Về bội chi và cân đối NSNN

Bội chi NSNN năm 2020 ước khoảng 4,99% GDP, tăng 1,55% so với dự toán. Ủy ban TCNS cho rằng, do ảnh hưởng của dịch Covid-19, các nguồn thu ngân sách giảm mạnh, nhưng nhiệm vụ chi ngân sách vẫn cần được bảo đảm, dẫn đến việc cân đối ngân sách không đạt được dự toán Quốc hội giao. Vì vậy, mức bội chi tăng cao hơn là hợp lý. Tuy nhiên, nhiều khả năng bội chi NSNN sẽ tăng thêm 38,5 nghìn tỷ đồng do không thu được tiền bán vốn nhà nước tại doanh nghiệp, dẫn đến bội chi NSNN vượt dự toán cao (khoảng 357,96 nghìn tỷ đồng), bằng 5,59% GDP.

Các chỉ tiêu về nợ công tiếp tục tăng, tuy dự ước đến cuối năm 2020 vẫn dưới mức giới hạn an toàn, nhưng đề nghị Chính phủ đặc biệt lưu ý về nghĩa vụ trả nợ trực tiếp của Chính phủ có thể chạm ngưỡng 25% tổng thu NSNN, là dấu hiệu nguy hiểm, gây rủi ro và giảm mức an toàn tài chính quốc gia.

4. Về một số vấn đề phát sinh trong điều hành NSNN năm 2020

Tại phiên họp thứ 47, 48, 49, Ủy ban TVQH đã nhất trí đề nghị Quốc hội bổ sung dự toán thu, chi NSNN năm 2020 theo các Tờ trình của Chính phủ. Ủy ban TCNS thống nhất đề nghị Quốc hội chấp thuận bổ sung dự toán thu, chi ngân sách và một số vấn đề phát sinh trong điều hành NSNN năm 2020 vì đây là các khoản thu, chi NSNN phát sinh, cần thiết và phù hợp với yêu cầu nhiệm vụ đặt ra, cụ thể:

(1) Điều chỉnh tăng bội chi NSNN năm 2020 để bảo đảm nguồn đáp ứng nhiệm vụ chi của NSNN trong trường hợp NSTW bị hụt thu so với dự toán do bị ảnh hưởng bởi dịch bệnh Covid-19, nhưng theo nguyên tắc chỉ tăng bội chi cho đầu tư phát triển và chỉ huy động vay bù đắp bội chi theo khả năng thực tế giải ngân của năm 2020. Trường hợp thu NSDP giảm so với dự toán, các địa phương phải chủ động sử dụng nguồn lực hợp pháp, bao gồm cả nguồn CCTL còn dư để

xử lý cân đối NSDP, thực hiện việc cắt giảm, giãn các nhiệm vụ chi năm 2020 sang năm 2021.

(2) Bổ sung dự toán thu, chi NSTW một số khoản: 26.142,81 tỷ đồng từ Quỹ hỗ trợ sắp xếp và phát triển doanh nghiệp và nguồn tài chính hợp pháp khác để thực hiện một số nhiệm vụ cần thiết phát sinh; dự toán chi hành chính sự nghiệp (vốn nước ngoài) cho Kiểm toán Nhà nước 6,64 tỷ đồng; dự toán thu NSNN 533,647 tỷ đồng, dự toán chi NSNN 440,424 tỷ đồng để thực hiện 03 dự án của Bộ Công an; dự toán vay nước ngoài 50,547 tỷ đồng và bổ sung vốn viện trợ không hoàn lại 76,296 tỷ đồng của Chính phủ Ailen cho các xã đặc biệt khó khăn thuộc Chương trình 135.

(3) Cho phép sử dụng 3.233 tỷ đồng để thực hiện chính sách phát triển thủy sản tiếp tục chuyển nguồn để sử dụng đến hết năm 2021 và cho phép các khoản chi của doanh nghiệp, tổ chức để ủng hộ, tài trợ cho hoạt động phòng, chống đại dịch Covid-19 được tính vào chi phí được trừ khi tính thuế TNDN, áp dụng từ kỳ tính thuế TNDN năm 2020.

II. VỀ DỰ TOÁN NSNN NĂM 2021

Chính phủ dự kiến tổng thu NSNN là 1.343,33 nghìn tỷ đồng, tổng chi NSNN là 1.687 nghìn tỷ đồng, bội chi NSNN là 343,67 nghìn tỷ đồng. Do thay đổi chỉ tiêu kinh tế tổng hợp GDP điều chỉnh để xây dựng dự toán NSNN năm 2021; GDP điều chỉnh dự kiến tăng 25,4%, theo đó, điều chỉnh giảm tỷ lệ các chỉ tiêu về thu, chi NSNN, bội chi, nợ công trên GDP từ năm 2021 trở đi. Như vậy, về số tương đối sẽ giảm so với hiện hành nhưng số tuyệt đối vẫn tăng lên. Ủy ban TCNScơ bản thống nhất với các chỉ tiêu tổng hợp về dự toán NSNN năm 2021 và đề nghị Chính phủ giải trình rõ hơn, vì quá trình thực hiện sẽ phát sinh nhiều vấn đề phức tạp có liên quan đến an toàn nợ công và an ninh tài chính quốc gia.

1. Về dự toán thu NSNN

- *Chính phủ đề nghị tăng tổng thu NSNN 1,5%* so với ước thực hiện năm 2020 (giảm 11,1% so với dự toán năm 2020), đây là mức tăng thận trọng, nhưng khá thấp so với tính toán trong kịch bản tăng trưởng kinh tế ở mức tương đối cao (6-6,5%). Tuy nhiên, để an toàn, chủ động trong điều hành NSNN, Ủy ban TCNScơ bản đồng ý với đề xuất của Chính phủ.

- *Về dự toán thu nội địa:* Chính phủ dự kiến xây dựng dự toán thu nội địa tăng 5,6% so với ước thực hiện năm 2020, là mức tăng tương đối thấp so với mức bình quân khoảng 10% của 3 năm gần đây. Tuy nhiên, những năm qua, 3 khoản thu quan trọng từ doanh nghiệp nhà nước, doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài, doanh nghiệp ngoài quốc doanh, đều không đạt dự toán được giao. Đề nghị Chính phủ cân nhắc mức tăng thu từ các khu vực kinh tế này.

- Về dự toán thu dầu thô: Chính phủ dự kiến mức giá 45USD/thùng là tương đương so với giá dự kiến thực hiện năm 2020. Đa số ý kiến Ủy ban TCNS cho rằng đây là mức an toàn và nhất trí với dự toán thu từ dầu thô như đề xuất của Chính phủ.

2. Về dự toán chi NSNN năm 2021

- Dự toán chi cân đối NSNN giảm 3,4% (giảm 60,1 nghìn tỷ đồng) là phù hợp với tốc độ giảm thu cân đối NSNN. Tuy nhiên, về nguyên tắc chi, cần tiếp tục quán triệt thực hiện nghiêm quy định của Hiến pháp và Luật NSNN hiện hành.

- Cơ cấu chi NSNN dự kiến tiếp tục chuyển dịch theo hướng giảm tỷ trọng chi thường xuyên, tăng tỷ trọng chi đầu tư. Chi ĐTPT dự kiến tăng 1,4% so với dự toán 2020, đây là mức tăng hợp lý so với cân đối ngân sách. Tuy nhiên, trong điều hành đề nghị Chính phủ lưu ý vốn ĐTPT nguồn NSNN từ năm 2021 trở đi theo Luật Đầu tư công chỉ được sử dụng đến ngày 31/01 của năm sau, số dư dự toán sẽ phải hủy bỏ, không được chuyển nguồn như những năm trước. Về chi thường xuyên, Ủy ban TCNS đề nghị Chính phủ rà soát, cơ cấu lại, bảo đảm hợp lý, tiết kiệm, cắt, giảm những nhiệm vụ chi không cần thiết; không bố trí kinh phí mua sắm trang thiết bị đắt tiền, xe công; giảm mạnh chi cho khánh tiết, hội nghị, hội thảo, lễ hội, đi công tác nước ngoài... như năm 2020.

3. Về bội chi NSNN và nợ công năm 2021

Chính phủ dự kiến bội chi NSNN năm 2021 khoảng 4% GDP điều chỉnh. Đa số ý kiến trong Ủy ban TCNS cho rằng, đề xuất bội chi khoảng 4% GDP là chấp nhận được. Có ý kiến đề nghị Chính phủ giữ mức bội chi NSNN dưới 4% GDP điều chỉnh (khoảng 3,9%) để kiểm soát chặt chẽ bội chi ngay từ năm đầu tiên của Kế hoạch tài chính 5 năm 2021-2025.

Về nợ công: tỷ lệ nợ công/GDP có xu hướng giảm dần trong các năm gần đây, song nợ Chính phủ lại xu hướng tăng lên, sắp chạm mức trần cho phép, đặc biệt là nghĩa vụ trả nợ trực tiếp của Chính phủ chạm trần 25% tổng thu NSNN của năm 2020 và dự ước sẽ đạt cao hơn 25% tổng thu NSNN của năm 2021, sẽ tiềm ẩn nguy cơ rủi ro năm sau cao hơn năm trước, gây mất an ninh, an toàn tài chính quốc gia.

4. Về một số kiến nghị của Chính phủ trong dự toán NSNN năm 2021

(1) Về đề nghị cho phép sử dụng nguồn thu từ hoạt động xổ số kiến thiết để thực hiện Đề án đầu tư mua sắm thiết bị dạy học phục vụ chương trình đổi mới sách giáo khoa giáo dục phổ thông: Ủy ban TCNS nhận thấy, từ năm 2007 nguồn thu này được sử dụng 60% để đầu tư cơ sở vật chất ngành giáo dục, 40% xây dựng cơ sở y tế. Đến nay, đã thực hiện gần 13 năm, nhưng chưa có đánh giá tổng kết, chưa rõ hiệu quả sử dụng. Đề nghị Chính phủ sớm tổng kết đánh giá và kiến nghị cơ cấu lại việc sử dụng nguồn thu này.

(2) Việc thực hiện cơ chế tài chính đặc thù đối với một số cơ quan, đơn vị: Ủy ban TCNS thấy rằng, nhiều cơ quan, đơn vị được áp dụng cơ chế tài chính đặc thù có mức thu nhập tăng thêm từ 1,8 - 3 lần so với mặt bằng chung, tạo ra sự bất hợp lý và không công bằng trong phân phối thu nhập; một số cơ quan có nguồn kinh phí còn dư khá cao, có dư địa bố trí bổ sung dự toán chi năm 2021. Do đó, đề nghị Chính phủ chỉ đạo, yêu cầu tiết kiệm *giảm tối thiểu 20-25% so với dự toán chi năm 2020*; đồng thời, có cơ chế kiểm soát thu nhập tăng thêm không quá 50% mức tiền lương ngạch, bậc theo quy định hiện hành để bảo đảm công bằng hợp lý giữa các cơ quan trong hệ thống chính trị.

(3) Về đề nghị chưa điều chỉnh tiền lương cơ sở và điều chỉnh chuẩn nghèo trong năm 2021 để tập trung dành nguồn lực phòng chống dịch bệnh Covid-19 và một số vấn đề cấp bách khác. Đa số ý kiến Ủy ban TCNS cơ bản đồng ý với đề nghị của Chính phủ. Một số ý kiến đề nghị cân nhắc đối với người hưởng lương hưu từ năm 1993 trở về trước, vì hầu hết đối tượng này có mức lương hưu rất thấp, tuổi đã cao, đời sống khó khăn.

(4) Về đề nghị cho phép loại trừ thêm khoản thu phí bảo vệ môi trường đối với nước thải khi tính số tăng thu NSDP thực hiện năm 2020 và dự toán năm 2021 dành để tạo nguồn cải cách tiền lương. Ủy ban TCNS nhận thấy, trong năm 2020, theo đề nghị của Chính phủ, Quốc hội đã cho phép loại trừ 8 khoản thu khi tính số tăng thu NSDP thực hiện dành để tạo nguồn CCTL. Việc sử dụng nguồn thu phí bảo vệ môi trường đối với nước thải cũng đã có một số nhiệm vụ chi cụ thể, do đó, thống nhất với đề nghị của Chính phủ.

III. VỀ PHƯƠNG ÁN PHÂN BỐ NSTW NĂM 2021

1. Phân bổ dự toán chi đầu tư phát triển

Ủy ban TCNS cho rằng, trong bối cảnh hiện nay, việc bố trí NSNN và NSTW cho đầu tư như Chính phủ dự kiến về căn bản là hợp lý, theo đó, dự kiến tổng vốn đầu tư nguồn NSNN trong năm 2021 là 477.300 tỷ đồng, trong đó vốn NSTW là 222.000 tỷ đồng, bao gồm vốn trong nước là 170.450 tỷ đồng, vốn nước ngoài là 51.550 tỷ đồng, vốn NSDP là 255.300 tỷ đồng.

Ủy ban TCNS cơ bản nhất trí với phương án phân bổ vốn đầu tư theo Báo cáo về kế hoạch đầu tư công năm 2020, kế hoạch đầu tư công 2021 của Chính phủ. Năm 2021, Ủy ban TCNS đề nghị bố trí kế hoạch đầu tư công cho các dự án đủ điều kiện. Đối với các dự án chưa đủ điều kiện, chưa có trong danh mục trình Quốc hội, đề nghị Chính phủ hoàn thiện báo cáo Quốc hội xem xét, quyết định tại kỳ họp tiếp theo theo đúng quy định của Luật Đầu tư công, bảo đảm các nguyên tắc, tiêu chí, thứ tự ưu tiên theo quy định tại Nghị quyết 973 của UBTWQH.

2. Phân bổ dự toán chi thường xuyên

Ủy ban TCNS cho rằng, việc phân bổ chi thường xuyên như Chính phủ trình đã thể hiện rõ việc triệt để tiết kiệm, bố trí, sắp xếp theo thứ tự ưu tiên cho các nhiệm vụ thiết thực, cấp bách. Tuy nhiên, việc phân bổ dự toán cho một số cơ quan theo cơ chế đặc thù chưa có căn cứ pháp lý, một số chính sách đã được phê duyệt nhưng bố trí ngân sách còn thấp, nhất là thực hiện chính sách chi cho con người. Đề nghị Chính phủ tiếp tục rà soát các chính sách đã ban hành để bố trí dự toán chi, trong đó ưu tiên cho các chính sách phát triển dân tộc.

Về chi cho các Quỹ tài chính ngoài ngân sách: Do dịch bệnh Covid-19 vẫn đang khó kiểm soát, nền kinh tế vẫn đang bị ảnh hưởng, nguồn thu ngân sách giảm mạnh, do đó, đề nghị Chính phủ chỉ đạo rà soát cắt giảm hoặc cân nhắc chưa bố trí vốn điều lệ cho một số Quỹ trong năm 2021.

3. Phân bổ số bổ sung từ NSTW cho NSDP

Năm 2021 là năm kéo dài thời kỳ ổn định ngân sách, chỉ có 16/63 tỉnh, thành phố có tỷ lệ điều tiết về NSTW, còn lại 47 tỉnh phải nhận bổ sung cân đối từ NSTW. Trong bối cảnh nguồn thu NSNN hạn hẹp và dự báo khả năng dư địa tăng thu ở địa phương không nhiều, việc bổ sung kinh phí sự nghiệp để thực hiện các chính sách, chế độ dự kiến 21.969 tỷ đồng là hợp lý.

4. Phân bổ vốn cho 3 CTMTQG

Đối với 2 CTMTQG (Xây dựng nông thôn mới và Giảm nghèo bền vững) theo Nghị quyết 100/QH13: Đề nghị Chính phủ tiếp tục rà soát và trình Quốc hội quyết định chủ trương đầu tư, bảo đảm sự chuyển tiếp hợp lý, tránh trùng lặp về đối tượng, địa bàn cần hỗ trợ, gây lãng phí, hiệu quả thấp.

Đối với CTMTQG phát triển KTXH vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi theo Nghị quyết 120/2020/QH14 có nguồn kinh phí khá lớn. Đề nghị rà soát lại để bảo đảm cơ cấu chi đầu tư và chi thường xuyên, ưu tiên phân bổ kinh phí để thực hiện các chính sách cấp bách hỗ trợ đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi ở các vùng đặc biệt khó khăn.

IV. VỀ KẾ HOẠCH TÀI CHÍNH 5 QUỐC GIA NĂM 2021-2025

1. Đánh giá tình hình thực hiện Kế hoạch tài chính 5 năm 2016-2020

Ủy ban TCNS nhận thấy, 5 năm qua, trong bối cảnh có nhiều thuận lợi, khó khăn, thách thức lớn đan xen, tác động đến sự phát triển kinh tế - xã hội nước ta, nhưng dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo quyết liệt của Chính phủ, sự giám sát chặt chẽ của Quốc hội, sự phối hợp có hiệu quả của cả hệ thống chính trị, kế hoạch tài chính 5 năm quốc gia giai đoạn 2016-2020 đã cơ bản đạt và vượt nhiều mục tiêu đề ra như về tỷ lệ động viên vào NSNN từ GDP; về cơ cấu lại chi NSNN đã tăng tỷ trọng chi ĐTPT, giảm tỷ trọng chi thường xuyên trong tổng chi NSNN; bội chi, nợ công so với GDP thấp hơn so với mục tiêu đề ra.

Bên cạnh nhiều kết quả đạt được nói trên, Ủy ban TCNS thấy còn nổi lên một số mặt hạn chế sau:

- **Về thu NSNN:** Một số mục tiêu đặt ra trong Nghị quyết 25/2016/QH14 của Quốc hội chưa được thực hiện, chưa đảm bảo tỷ trọng hợp lý giữa thuế trực thu và thuế gián thu. Mặc dù quy mô thu NSNN bình quân giai đoạn vượt chỉ tiêu Nghị quyết 25/2016/QH14, nhưng nếu xét theo số tuyệt đối thì tổng thu NSNN trong cả giai đoạn đã hụt khoảng 150 nghìn tỷ đồng. Tỷ lệ huy động từ thuế, phí so với GDP đạt xấp xỉ mục tiêu đề ra. Tỷ trọng thu nội địa bình quân trong tổng thu NSNN tăng khá thấp. Cơ cấu lại nguồn thu NSNN còn khó khăn. Chưa có cơ chế, chính sách phù hợp để khai thác và sử dụng hiệu quả nguồn thu từ đất đai, tài nguyên khoáng sản, còn dễ thất thoát và lãng phí nguồn lực này.

- **Về chi NSNN:** còn tồn tại tình trạng chi tiêu lãng phí, vượt tiêu chuẩn, vượt định mức, không đúng mục đích vẫn xảy ra; vai trò chủ đạo của NSTW chưa được bảo đảm, chậm triển khai thực hiện quy định của Nghị quyết số 25/2016/QH14 về việc “từng bước thực hiện quản lý ngân sách theo kết quả thực hiện nhiệm vụ (kết quả đầu ra)”. Công tác phân bổ, giao vốn ĐTPT, giải ngân, điều chỉnh, quyết toán, kiểm tra, thanh tra, kiểm toán việc sử dụng vốn đầu tư công còn nhiều hạn chế. Quản lý và sử dụng vốn ODA, vốn vay ưu đãi nước ngoài còn chưa hiệu quả. Chi ngân sách cho một số lĩnh vực như giáo dục, y tế, khoa học công nghệ chưa đáp ứng yêu cầu, nhiều năm không đạt dự toán. Việc thực hiện cơ chế tự chủ tại các đơn vị sự nghiệp công lập vẫn còn chậm, phát sinh tiêu cực, lãng phí, tham nhũng và nhiều hạn chế khác trong công tác quản lý, điều hành ngân sách đã làm ảnh hưởng đến việc thực hiện mục tiêu kế hoạch tài chính quốc gia.

2. Về Kế hoạch tài chính 5 quốc gia năm 2021-2025

Đa số ý kiến trong Ủy ban TCNS cơ bản nhất trí với đề nghị của Chính phủ về các mục tiêu, chỉ tiêu và nhiệm vụ giải pháp trong kế hoạch tài chính 5 năm tới. Xin nhấn mạnh một số vấn đề sau:

- **Về thu NSNN:** Đề bảo đảm tính khả thi của các chỉ tiêu kế hoạch, đề nghị Chính phủ giải trình rõ hơn về cơ sở của dự báo mức tăng trưởng 6,5 -7% của giai đoạn 2021-2025, về đề xuất tổng thu NSNN cả giai đoạn khoảng 7,8 triệu tỷ đồng và chỉ tiêu tăng thu nội địa bình quân khoảng 8,8%/năm. Tỷ lệ thu NSNN khoảng 15-16% GDP điều chỉnh là thấp hơn so với giai đoạn 2016-2020, không bảo đảm nguồn lực để thực hiện các nhiệm vụ chi và sẽ làm tăng bội chi của giai đoạn 2021-2025. Đề nghị Chính phủ cân nhắc tính toán phù hợp hơn về các tỷ lệ này.

- **Về chi NSNN:** Do tình hình cân đối NSNN còn khó khăn trong giai đoạn tới, đề nghị Chính phủ kiên quyết siết chặt hơn nữa kỷ luật, kỷ cương tài chính. Thực hiện chính sách kiểm soát chặt chẽ chi tiêu, tiết giảm mạnh chi thường xuyên, phấn đấu đạt khoảng 61% tổng chi NSNN đến năm 2025. Có ý kiến đề nghị Chính phủ dự báo khả năng cân đối chắc chắn nguồn lực để xác định lộ trình hợp lý thực hiện cải cách tiền lương theo Nghị quyết số 27/NQ-TW.

- **Về bội chi NSNN và nợ công:** Mức bội chi NSNN bình quân 5 năm khoảng 3,7% GDP điều chỉnh là khá cao so với tỷ lệ bội chi của giai đoạn 2016-2020, đề nghị đến năm 2025 Chính phủ cần giảm xuống mức thấp hơn 3,5% GDP điều chỉnh. Về nợ công, nghĩa vụ trả nợ trực tiếp của Chính phủ đến năm 2025 có thể đạt trên 25% tổng thu NSNN, sẽ vượt mức trần an toàn và tiềm ẩn nguy cơ rủi ro. Vì vậy, đề nghị Chính phủ xây dựng các chỉ tiêu an toàn nợ công, đảm bảo không phá vỡ ổn định kinh tế vĩ mô dựa trên cơ sở báo cáo đầy đủ, chính xác về kế hoạch vay, trả nợ công giai đoạn 2021-2025 theo đúng quy định của Luật Quản lý nợ công.

Theo quy định của Luật NSNN, Chính phủ xây dựng kế hoạch tài chính 05 năm quốc gia báo cáo Quốc hội xem xét, quyết định cùng với thời điểm trình dự toán ngân sách năm đầu kỳ kế hoạch. Tuy nhiên, để phù hợp với định hướng của Đảng về phát triển kinh tế - xã hội, đồng bộ với kế hoạch đầu tư công trung hạn, Ủy ban TCNS đề nghị tại Kỳ họp thứ 10, Quốc hội cho ý kiến về kế hoạch tài chính 05 năm quốc gia giai đoạn 2021-2025, sau Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII, Chính phủ tiếp thu, hoàn thiện, trình Quốc hội khóa XV xem xét, quyết định.

V. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN TẬP TRUNG THẢO LUẬN

Theo sự chỉ đạo của Ủy ban TVQH, Ủy ban TCNS trân trọng đề nghị các vị đại biểu Quốc hội tập trung thảo luận một số nội dung sau đây:

1. *Đánh giá về tình hình thu, chi NSNN năm 2020: những vấn đề nổi lên trong quản lý thu, chi NSNN; việc điều chỉnh dự toán NSNN và đề xuất tăng bội chi NSNN theo đề nghị của Chính phủ.*

2. *Tổng thu, tổng chi, cơ cấu thu - chi NSNN và mức bội chi NSNN năm 2021; giải pháp thực hiện dự toán NSNN năm 2021.*

3. *Việc phân bổ chi ngân sách cho các dự án quan trọng quốc gia, 03 chương trình mục tiêu quốc gia.*

4. *Kết quả đạt được, hạn chế, tồn tại và nguyên nhân trong thực hiện kế hoạch tài chính quốc gia 5 năm 2016-2020; định hướng kế hoạch thu, chi, bội chi NSNN và nợ công giai đoạn 2021-2025.*

Trên đây là Báo cáo tóm tắt thẩm tra của Ủy ban TCNS về tình hình thực hiện NSNN năm 2020, dự toán NSNN và phương án phân bổ NSTW năm 2021; tình hình thực hiện kế hoạch tài chính 5 năm quốc gia 2016-2020 và định hướng kế hoạch tài chính 5 năm quốc gia 2021-2025.

Trân trọng báo cáo Quốc hội.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Thường trực UBTCNS;
- Lãnh đạo Vụ TCNS;

**TM. ỦY BAN TÀI CHÍNH, NGÂN SÁCH
CHỦ NHIỆM**

- Lưu: HC, TCNS.
- Epas:78020

(đã ký)

Nguyễn Đức Hải